

WPSA- fagartikkel, trykket i tidsskriftet FJØRFE nr. 4/2000.

Helsetilstanden hos slaktekyllingen kommentert fra sidelinja

av Kjell Lilleeng, fagsjef i FKØV

Kjell Lilleeng gjengir her veterinær Johanna vd Stroom, fra Elanco, sine kommentarer til helsetilstanden i norsk slaktekyllingproduksjon.

Det internasjonale farmasøytiske selskapet Elanco Animal Health leverer koksidiostatene FKØV for tida bruker til slaktekylling. Av og til ønsker de en liten sjekk på hvordan produktet deres fungerer. I den sammenhengen kommer det derfor en gang i blant en veterinær på besøk for å obdusere noen kyllinger og gjøre en registrering av helsestatus. Det må nødvendigvis bli en sjekk av et begrenset antall kyllinger og resultatene kan ikke tas som noe fullgodt uttrykk for den generelle helsestatus i norsk kyllingproduksjon, men som et signal fra sidelinja.

Med denne bakgrunn besøkte undertegnede sammen med Johanna vd Stroom 4 slaktekyllingbesetninger i Østfold i begynnelsen av april. For ikke å ta noen ekstra unødvendige sjanser, så passerte ikke den besøkende veterinæren inn i rein sone, men fikk kyllingene brakt til fôrrommet eller utenfor huset for obduksjon.

Det generelle inntrykket fra obduksjonene var i følge fru Stroom en meget god helsestatus noe hun gir uttrykk for etter å ha funnet svært uniforme organer som har med immunitet å gjøre, thymus (brisselen) og "bursa of fabricius". Kjertelmagen var ikke irritert og luftrøret og luftsekkene var stort sett ikke infiserte. Vårt inntrykk var også at det var bedre helsestatus i disse besetningene nå enn det var i noen andre tilsvarende besetninger sist fru Stroom var i Norge, nærmere to år siden. Vi registrerte koksidiøse, men i så moderate mengder at fuglenes eget immunsystem ville fint ta hånd om dette problemet. Vi så også tendenser til dårlige hofteldd noe som tyder på at veksten av skjelettet ikke helt holder tritt med utviklingen av kroppsmasse. Ventilasjonen kunne og vært bedre i følge fru Stroom.

Tarmbetennelse, nekrotiserende enteritt, fant vi ikke, men vi fant et individ med en lever som så ut til å være infisert av Clostridium perfringens. Det er denne bakterien som også gir tarmbetennelsen.

Det er for en amatør meget interessante å følge Johanna vd Stroom sin obduksjon. Hun er meget pedagogisk og systematisk i måten hun går fram på. Hun åpner kyllingen i nakken og ser på thymus som med ett unntak var normal, stor og fin, hos de 20 kyllingene som ble obdusert. Videre åpnet hun fra kloakken og framover og fjernet brystet. Da avdekket det meste, og hun undersøkte i rekkefølge luftrøret, luftsekkene, bursa of fabricius, lever og nyrer. Så fortsetter hun med fordøyelsessystemet forfra og bakover hvor hun først åpner kjertelmagen og ser om denne er irritert. I de tilfellene hvor hun fant antydninger til koksidiøse lenger bak, kunne hun også finne irritert kjertelmage. Tarmen sjekket hun for betennelse og for koksidiøse og som nevnt fant hun ikke dødt vev på grunn av tarmbetennelse (nekrotiserende enteritt), men noe enkle tilfelle både av koksidiøse langt framme i tarmen, Eimeria acervulina, ingen koksidier i midtre del av tarmen, men noen få tilfelle av Eimeria tenella, blindtarmskoksidiøse. Og for øvrig var kommentaren hennes til gjødselkonsistensen og gjødselkvaliteten: "Perfect shit."

Beinhelsen kunne vært bedre. Et par av 40 hofteldd var irriterte og to haseledd hadde for mye væske. Dette kunne tyde på svært god tilvekst, som kanskje kan dempes med litt restriksjon i fôrtilgangen. Men dette kan i følge fru Stroom i neste omgang føre til at tarmen kommer i ulage og da spørres det om det tjener noen hensikt når problemene er så små som de i følge obduksjonene er.

Fru Stroom sier også at hvis det var ventilert litt bedre i de husene vi besøkte, så hadde vi ikke behøvd å finne irriterte luftsekker i det hele tatt. Dette kunne hun si ut fra at det kun var unntakene som var irriterte, mens flertallet hadde helt reine både luftrør og luftsekker, noe som tyder på at potensialet er der. I et av disse tilfellene var det sannsynligvis en infeksjon av E-coli også i luftsekken og dette kunne behandles med en syretilsetning (f.eks. CID 2000) i drikkevannet i 3 dager i følge fru Stroom. Hennes konklusjon: ”Meget tilfredsstillende ! - forsøk å beholde denne situasjonen så lenge dere kan!”